

Parkitseminen

□

Sisällys

- [1 Aiheeseen liittyviä sivuja](#)
- [2 Yleistä](#)
- [3 Työn kulku](#)
- [4 Käytettäviä aineita ja työkaluja](#)
 - [4.1 Vesi](#)
- [5 Vuodan säilytys](#)
- [6 Liotus ja puhdistaminen](#)
 - [6.1 Tuore vuota](#)
 - [6.2 Suolattu, tuore vuota](#)
 - [6.3 Kuivattu vuota](#)
 - [6.4 Puhdistaminen, pesu, kaavinta, lihaus](#)
- [7 Karvonta](#)
 - [7.1 Kalkitus](#)
 - [7.2 Jälkikalkitus](#)
- [8 Halkaisu](#)
- [9 Peittäus](#)
- [10 Piklaus](#)
- [11 Kypsytytys](#)
- [12 Parkitseminen](#)
 - [12.1 Parkitusaineet](#)
 - [12.1.1 Kemialliset](#)
 - [12.2 Alusnahat](#)
 - [12.2.1 Pohjanahka](#)
 - [12.2.2 Juhtipohjanahka](#)
 - [12.2.3 Hihnanahka](#)
 - [12.2.4 Kiiltoonahka](#)
 - [12.2.5 Sisäpohjanahka](#)
 - [12.2.6 Pohjanahka](#)
 - [12.3 Päällisnahat](#)
 - [12.4 Pieksunahka](#)
 - [12.5 Savuparkitus](#)
 - [12.6 Rasvaparkitus, säämiskäparkitus](#)
 - [12.7 Alunaparkitus, valkoparkitus](#)
 - [12.8 Kromiparkitus](#)
- [13 Jälkikäsitteily](#)
 - [13.1 Alusnahka](#)
 - [13.2 Päällisnahka](#)
 - [13.3 Vedenpoisto](#)
 - [13.4 Ohennus](#)
 - [13.5 Jälkiparkitus](#)
 - [13.6 Oikominen](#)

- [13.7 Värjäys](#)
- [13.8 Rasvaus](#)
- [13.9 Venytys](#)
- [13.10 Murtaminen](#)
- [13.11 Kiillotus](#)
- [14 Nettisivuja](#)

Aiheeseen liittyviä sivuja

- [Nylkeminen](#)
- [Turkis](#)
- [Nahka](#)
- [Nahkatyöt](#)

Yleistä

Vuotaa karvotaan. Tätä ennen sitä on liotettu kalkkivedessä

HUOM! SIVU SAATTAA SISÄLTÄÄ EPÄJOHDONMUKAISUUTTA

Tämä sivu käsittelee eläimen vuodan käsittelyä. [Nylkeminen](#) on esitetty omalla sivullaan, tässä käsitellään karvan poistaminen ja nahan parkitseminen.

Työn kulku

- Nyljetyn vuodan liottaminen
- Karvonta tarvittaessa
- Kypsytys (parkitseminen)
- Jälkikäsittely

Käytettäviä aineita ja työkaluja

Vesi

- puhdasta, mielellään sadevettä.

Vuodan säilytys

Katso sivu [Nylkeminen#Nyljetyn nahan säilytys](#)

Liotus ja puhdistaminen

Pehmittää vuodan samanlaiseksi kuin se oli nyljettäessä. Poistaa mahdollisen säilöntään käytetyn suolan. Ei saa olla liian pitkä, etenkin päällisnahkoja tehtäessä.

Tuore vuota

- 12-24 tuntia. Pari kertaa nostetaan vedestä ylös tämän aikana.

Suolattu, tuore vuota

- 3-4 päivää, vaihtaan vesi joka päivä
- pieni jäävä suolamäärä ei haittaa

Kuivattu vuota

- 2 päivää samassa vedessä. Kahden päivän jälkeen vaihdetaan vesi ja joka päivä niin kauan kuin nahka on tuoreen tuntuinen. Liiallinen liotus tekee nahkasta velton.

Puhdistaminen, pesu, kaavinta, lihaus

- Pesun jälkeen poistetaan liha ja ylimääräiset kudokset, rasvat, rustot ja muu tarpeeton. Tämä on syytä tehdä huolellisesti, koska se vaikuttaa nahan ja/tai turkiksen laatuun myöhemmin. Paikoilleen jäänyt rasva ja liha härskiintyvät haurastuttaen nahkaa ja jopa irrottaen karvoja.
- Päällisnahkoja tehtäessä selkä ja lautaset muokataan tanakasti, liepeitä kevyesti, masmaloita ei ollenkaan.
- Kaavintavälineitä
 - kaavintarauta (kuin vuolurauta, mutta ei niin terävä).
 - puusta tehty käteen sopiva lasta. Kestävää puuta, esimerkiksi koivua.
- Tuppeen nyljetty nahka voidaan vetää pyöreästä puusta veistetyin kartion päälle, jolloin pää on kartion kärjessä.
 - ketun nahkoilla noin 150 cm pitkä
- Kaavinta suunta on hännästä päätä kohden
- Puhdista myös häntä poistamalla sinne mahdollisesti jätetty häntäluu ja avaamalla se. Puhdista myös korvat lihasta ja rustosta.
- Loppupuhdistus voidaan tehdä esimerkiksi lehtipuusta saadulla sahanpurulla.

Karvonta

- Karvat poistetaan yleensä juurineen.
- Karvan irtomaista helpotetaan esimerkiksi kalkin avulla.
- Karvonta tehdään silloin kun karva irtoaa kevyesti ja "nopeasti".
- Kulmikkaaksi hiottu kaavinrauta

Kalkitus

- Keskimäärin 60 g sammutettua kalkkia per tuoreen vuodan 1 kg.
- Aika 6-16 vuorokautta.

- sika, lammas ja vuohi pitempään kuin vasikka ja hevonen
- Vuotien nostaminen välillä ylös ja kalkkiveden sekoittaminen nopeuttaa
- Kalkittuja ja karvottuja vuotia kutsutaan nimellä nahakset
- Kalkki valmistetaan luonnon kalkkikivestä. Sitä kovasti kuumennettaessa syntyy sammuttamatonta kalkkia eli poltettua kalkkia, joka on kalsiumoksidia (CaO). Kun siihen lisätään vettä se muuttuu sammutetuksi kalkiksi, joka koostuu pääasiassa kalsiumhydroksidista (Ca(OH)₂).
- Sammutettaessa kalkkia aine kuohuu ja turpoaa. Likukenee paremmin kylmään veteen. Suhde esimerkiksi 1:3 (kalkki:vesi).

Jälkikalkitus

- Karvonnan jälkeen vasikan ja hevosen lautasnahkoja 3-5 päivää.
- Tai kalkki poistetaan kun halutaan pehmeää nahkaa

Halkaisu

- Nahka halkaistaan keskeltä niin, että muodostuu päällisnahka ja alusnahka.

Peittaus

- Biokemiallinen prosessi

Piklaus

Kypsytytys

Ennen parkitsemista olevat työvaiheet ovat valmistelleet nahkaa kypsytytystä varten, poistaneet siitä karvoja, kudoksia, lihanjäänteitä ja nyt kypsytyksellä nahasta tehdää sellaista, kuin nahkana sen tunnemme - pitkäikäistä ja moneen käyttökelpoista. Tämä tarkoittaa vuodassa olevien kuitujen täyttämistä parkitusaineella ja niiden pysymistä toisiinsa nähden yksittäisinä, kuitenkin samalla hyvin toisiinsa sitoutuneina. Kypsytytys voidaan tehdä usealla eri tavalla, joista parkitus on yksi.

Katso myös Turkiksen kypsytytys sivulta [Turkis](#).

Parkitseminen

Perinteisesti vuotia liotetaan vedessä hienoksi hakatun parkitusaineen seassa, josta parkkaine liukene veteen ja siirtyy vuotaan. Tämä toistetaan niin kauan että on syntynyt parkkinahkaa, nahka ei enää ota vastaan parkitusainetta. Tällainen hidas menetelmä tekee nahkasta tiivistä ja hyvin parkkiintunutta. Nykyaikana on myös muita tapoja. Jokainen eri käyttötarkoitukseen tarkoitettu nahka käsitellään eritavoin, jotta ominaisuus saadaa aikaiseksi, mutta myös eläimellä on merkityksensä.

Parkitusaineet

Kasviparkkiaineet tekevät nahasta huonommin lämpöä kestävä.

- Virtsa
- Rasva

- kyllästää nahan vedenpitäväksi. kuusenkuoriparkki avaa nahan rakennetta ja rasva kyllästää sen. [\[1\]](#)

- Aivot
- Tuhka
- Tee
- Savu

- kasviparkin ja savun yhdistelmä tekee nahasta konepestävän. [\[2\]](#)

- Pajunkuori
 - nahkasta venyvä, tiivis, pehmeä, hieno pinta, vaalea
- Kuusenkuori
 - käytetään yksin tai pajunkuoren kanssa yhdessä.
- Tammenkuori
 - erittäin hyvää
- 12-15 vuotiaista puista sileää kuorta. Ei yli 25 vuotiasta kuorta.
- Pensaiden lehdet
- Kasvien juuret
- Puluksen jätökset tekevät nahkasta erittäin pehmeää: sekoitetaan veteen ja annetaan olla siinä 3 päivää.

Kemialliset

- Kromisuola teollisuudessa

Alusnahat

Pohjanahka

Paksusta vuodasta valmistettu tiivis, jäykkä, luja nahka.

- kenkien pohjat

Juhtipohjanahka

Luja, taipuvainen nahka. Naudasta, villieläimistä.

Hihnanahka

Sonnin vuodista.

Kiiltonahka

Sisäpohjanahka

Pohjanahka

Päällisnahat

- Sitkeää, pehmeää, täyteläistä
- Vasikan, vuohen, lampaan, pienen naudan ja hevosen vuodat.

Pieksunahka

- raavaan vuodat

Savuparkitus

Rasvaparkitus, säämiskäparkitus

- säämiskänahka
- kestää vesipesua
- lihapuolen rasvaa ei irroteta vaan sitä muokataan voimakkaasti
- lisätään tyydyttämätöntä rasvaa
- kunnes läpirasvautunut, tämän jälkeen kuivataan

Alunaparkitus, valkoparkitus

Kromiparkitus

Jälkikäsitteily

Kypsytetty parkkinahka jälkikäsitellään.

Alusnahka

- riittää kun parkkijätteet poistetaan ja parkkinahka kuivataan
 - puolikuvana ladotaan nahkat päällekkäin ja laitetaan paino päälle muutamaksi päiväksi. Tämän jälkeen loppukuivataan.
- voidaan myös siloittaa kovan puristuksen välissä, mankelissa.
- eri alusnahkojen käsittely vaihtelee.

Päällisnahka

Muokataan pehmeiksi, rasvataan vedenpitäviksi, värjätään, pinta silitetään tai tehdään muunlainen kuvio.

- parkkiliemestä otettu parkkinahka pestään

Vedenpoisto

- mekaanisesti esimerkiksi puristimen välissä

Ohennus

Jälkiparkitus

Oikominen

Värjäys

Rasvaus

Venytys

Murtaminen

Kiillotus

Nettisivuja

- <http://www.lapna.fi/valmistus.htm> Kuvasarja nykyaikaisesta nahan teollisesta valmistamisesta.